

Dr. Schuler Dezső

(1927–2020)

Szomorúan érintett a hír mindenkit, aki tisztelte és szerette, hogy dr. Schuler Dezső, a Semmelweis Egyetem II. Sz. Gyermekgyógyászati Klinikájának emeritus professora, az előttünk járó, idősebb orvosi tanítómesternemzedék kiemelkedő egyénisége, 2020. szeptember 9-én, életének 93. évében elhunyt.

Gazdag életművét, amely évtizedeken át meghatározó hatással volt a hazai csecsemő- és gyermekgyógyászat, a gyermekhematológia és gyermekonkológia, valamint a klinikai genetika fejlődésére, méltán övezte és ma is övezi általános elismerés itthon és a világban.

Schuler Dezső 1927. november 15-én született Budapesten. 1945-ben érettségizett a budapesti Kegyestánítórendi (Piarista) Gimnáziumban. Orvosi diplomáját a Budapesti Orvostudományi Egyetemen 1951-ben szerezte.

Orvostanhallgatóként, 1949-ben kezdte tudományos munkáját az I. Sz. Kórbonctani és Kísérleti Rákkutató Intézetben Baló József professzor irányításával. 1954-ben széles körű patológiai tapasztalattal felvértezve indult gyermekorvosi és tudományos pályafutása Petényi Géza akadémikus vezetése alatt a Tűzoltó Utcai II. Sz. Gyermekklinikán.

1960-ban hosszabb időt töltött Párizsban a Gustave Roussy Intézetben. Hazatérve, 1961-ben hazánkban elsőként klinikánkon vezette be a kromoszómák diagnosztikai vizsgálati módszerét, citogenetikai laboratóriumot létesített és genetikai tanácsadási szakrendelést indított. A világon elsőként írta le a csökkent kromoszómastabili-

tás fogalmát és gyakorlati jelentőségét veleszületett öröklődő betegségekben és egyes szerzett kórképekben. 1964-ben az Egyesült Államokban is járt tanulmányúton.

Tanulmányútjainak tapasztalatai nyomán a gyermekkori leukémia diagnosztikájának, kezelésének és a beteg gyermekek gondozásának új alapokra helyezése, a hazai gyógyítási eredmények fokozatos javítása lett Schuler Dezső életcélja. Saját visszaemlékező írása érzékelteti ezeknek az éveknek a kihívásait, nehézségeit, eredményeit, de orvosi sikereit is.

„Amikor még tanársegéd voltam, a leukémiával szemben tehetetlenek voltunk, mindenki meghalt, semmit nem lehetett csinálni. Nem bírtam elviselni, hogy minden betegnek meg kellett halnia. Ezt elfogadhatatlannak tartottam. Mindig vannak újabb gyógymódok, gyógyszerek, módszerek. Arra gondoltam, harcolni kell, mert csata nélkül nincs siker! Rengeteg csatát elveszítettem, eleinte nagyon sokat, később egyre kevesebbet. Azután megjelentek az első, leukémia elleni gyógyszerek, és elkezdtem ezekkel gyógyítani a gyerekeket. Petényi professzor nagyon türelmes volt, hagyta, hogy próbálkozzam. Sosem felejttem az első meggyógyult leukémiás gyereket – 1966-ban történt, hihetetlen érzés volt. Attól kezdve gyógyultak a gyerekek, a különböző gyógyszerekkel sikerült elérni először a 80, majd a 94 százalékos gyógyulási arányt.”

Dr. Schuler Dezső 1971-ben alapította meg az országos hatáskörű Magyar Gyermekonkológiai Hálózatot, gyógyítóközpontokkal Szombathelyen, Pécsen, Szegeden, Debrecenben, Miskolcon és Budapesten. Az országos hálózatban összehangoltan dolgozó központok azóta is a gyermekkori leukémiák és a malignus gyermekkori szolid daganatok diagnosztikájának és terápiájának magas színvonalát biztosítják. A hálózat megalapításától kezdve folyamatosan széles körű nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezett, amelyek mind a betegek kezelési protokolljainak rendszeres korszerűsítésében, mind a tudományos kutatásokban fontos új eredményeket hoztak. A hazai munkacsoportnak Schuler Dezső professzor örökös tiszteletbeli elnöke lett. Ugyancsak vezetésével jött létre 1973-ban az Országos Gyermektumor Regiszter a II. Sz. Gyermekgyógyászati Klinikán, mely azóta is itt működik.

Dr. Schuler Dezsőt 1975-ben nevezték ki az akkori Semmelweis Orvostudományi Egyetem (SOTE) egyetemi tanárává, 1976 és 1994 között a Tűzoltó Utcai Gyermekgyógyászati Klinika igazgatójaként működött. Kiváló szervező, lehetlent nem ismerő, nagy munkabírású,

aktív és a hasznos újítások iránt elkötelezett vezető volt. Szigorú és magas színvonalú munkát elváró, irányító egyénisége valamennyi klinikai munkatársának napi tevékenységére, felelős munkájára hatást gyakorolt. A beteg gyermekek iránti szeretetet, empátiát és szolgálatot, a gyógyító munkában a pontosságot, gondosságot, lelkiismeretességet mindenekelőtt fontosnak és természetesen tartotta. Ugyanakkor egész életében ritka érzékenységgel, kedvességgel és aktív segítséggel fordult a kiszolgáltatottak, a szegények és a bajbajutottak felé, megértő támogatására nemcsak a betegek és családjaik, hanem a klinikai dolgozók is mindig számíthattak. Az országban elsőként klinikánkon vezette be a naponkénti látogatást és a szülők egész napos bent tartózkodását beteg gyermekeik mellett (baba-mama kórtermek kialakításával is).

1989-ben a régi klinikai épület egy új, társadalmi segítséggel létrehozott, Angyal utcai ambulanciaépülettel bővült. Kezdeményezésével ebben az épületben 2005-ben tornatermet és új, minden korszerű igényt kielégítő, összkomfortos baba-mama szobákat is építtetett a Tumor Leukémiás Gyermekekért Alapítvány révén, amelynek kuratóriumi elnöke volt. A klinikával szemben lévő épületben Schuler professzor 6 garzonlakást is megszerzett alapítványi segítséggel, ahol a hosszabb ideig ápolott gyermekek családjainak elhelyezésére biztosított lehetőséget.

1976 és 1997 között az Országos Csecsemő- és Gyermekegészségügyi Intézet főigazgatója volt. E tisztségében jelentős erőfeszítéseket tett a hazai csecsemőhalálozás fontosabb orvosi és társadalmi tényezőinek feltárására és a halálozás csökkentésére. Meghatározó szerepe volt az újszülött-koraszülött intenzív centrumok országos hálózatának létrehozásában, bevezette Magyarországon a veleszületett anyagcsere-betegségek országos szűrését.

Kezdeményezésére jött létre az Országos Szövetség a Daganatos és Leukémiás Gyermekekért. Az 1989-ben általa létrehozott Tumor Leukémiás Gyermekekért Alapítvány, mely immár Örök Alapítvány (Örök Közhasznú Alapítvány a Tűzoltó utcai Daganatos és Leukémiás Gyermekekért) néven klinikánkat folyamatosan nagy értékű felújítási és műszervásárlási támogatásokban részesíti.

Egyetemi oktatóként kiemelt fontosságot tulajdonított a hallgatók betegség melletti, gyakorlati képzésének és a megalapozott klinikai tapasztalatokon alapuló tantermi előadásoknak. Gondosan előkészített, a legújabb adatokat is bemutató előadásait szerették és szívesen látogatták az orvostanhallgatók.

1977-ben jelent meg „A human chromosoma aberratioók jelentősége a klinikumban” című könyve. Az első alkalommal 1987-ben kiadott „Gyermekgyógyászati diagnosztika és terápia” című könyve a Medicina Kiadó gondozásában két kiadást ért meg, majd 1992-ben és 1995-ben jelent meg a „Gyermekgyógyászat” című tankönyve.

Több éven át a Magyar Gyermekorvosok Társasága, a Magyar Humángenetikai Társaság, az International Society of Pediatric Oncology (SIOP), valamint az Európai Szociálpedagógiai Társaság elnökeként tevékenykedett. Számos nemzetközi tudományos társaság tagja és tiszteletbeli tagja volt. Két alkalommal Akadémiai Pályadíjban részesült. Szakmai munkásságát számos egyéb kitüntetéssel is elismerték: Markusovszky Lajos-díj (1962, 1972, 2013), Bókay János-emlékérem (1979), Pro humanitate emlékérem (1981), Korányi Sándor-emlékérem (1984), Schöpf-Merei Ágoston-emlékérem (1984), Kiváló orvos (1986), Orvosi Hetilap Markusovszky Lajos-emlékérem (1987), MOTESZ-nagydíj (1993), Krompecher István-emlékérem (1994), Batthyány-Strattmann László-díj (1994, 2002), a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztje (1997), Fényes Elek-emlékérem (1998), Sanofi Életműdíj (2004), Kerpel-Fronius Ödön-emlékérem (2005), Eötvös József-koszorú (2006), Discovery Award (Fanconi Anemia Research Fund) (2007), Széchenyi-díj (2008) és Kemény Pál-díj (2013).

Magánbeszélgetések alkalmával mindig megható szeretettel és tisztelettel emlegette Schuler professzor a szüleit, kedvesen és büszkén mesélt gyermekeiről, unokáiról és dédunokáiról. Egyre többször mesélt fiatalkori emlékeiről, azokról a tanáraitól, akikre egész életében példaként tekintett.

Széles körű érdeklődése, műveltsége is példa lehet: a magyar mellett angol, német és francia nyelven élvezte eredetiben a szépirodalom alkotásait. A zene és a történelmi művek értékes kikapcsolódást, szórakozást jelentettek számára.

Ezekben az amúgy is nehéz napokban valamennyiünkre fájdalmas gyászként nehezedik hiánya. De igazából nem távozott közülünk... Öröksége, hagyatéka, munkássága bennünk él tovább!

Emlékét kegyelettel őrzik családtagjai, betegei, meggyógyult betegeinek családjai, tanítványai, munkatársai, barátai.

*Fekete György dr.,
Kovács Gábor dr. és
Garami Miklós dr.*

*„Küzdöttél, de már nem lehet,
Csend ölel át és szeretet,
Csak az hal meg, kit felednek,
Örökké él, kit igazán szeretnek.”
(Kosztolányi Dezső)*